

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 28.

CLEVELAND, O., TUESDAY MORNING, FEBRUARY 3rd, 1931.

LETO XXXIII—VOL. XXXIII

V dvajsetih letih so se šolski stroški devetkrat povečali v Clevelandu

Po vsej Ameriki je znano, da ima mesto Cleveland enega najboljših šolskih sistemov, in nekateri celo trdijo, da boljšega šolskega sistema kot Cleveland nima nobeno drugo mesto v Združenih državah. Na drugi strani je pa tudi resnica, da malokatero mesto toliko plačuje za svoje šole kot ravno Cleveland, ali z drugimi besedami, šolski pouk v Clevelandu je dražji kot kje drugje. Preiskava šolskega poslovanja v Clevelandu je prinesla na dan, da velja danes trikrat toliko vzgojiti enega otroka kot je pa ta stvar veljala v letu 1904. Leta 1904 je veljalo davkoplačevalce \$47.46 za enega otroka, na leto, da so ga vzgojili. Danes pa velja isti pouk \$158.83. Medtem se je pa število otrok v clevelandskih šolah povečalo za 200 procentov, stroški za vzdrževanje šol so se pa povečali za 800 procentov. Leta 1904 se je petrošilo v Clevelandu za šole svoto \$2,493,315, v letu 1930 pa je veljal pouk \$23,181,830. Stroški šolske uprave so znašali v letu 1930 skoro 15 procentov vseh izdatkov, v letu 1904 so pa znašali samo 3 procenote in pol. V letu 1904 so vsi učitelji in učiteljice v Clevelandu dobili \$1,195,562 v plačah, v letu 1930 se je pa plačalo učiteljem \$10,791,458. Seveda, vsaka stvar, ki je boljše, gotovo tudi več velja. In to prazdenje tudi šolski sistem v Clevelandu. Pred 20. leti se je v clevelandskih šolah poučevalo 31 predmetov, danes se jih poučuje 171. In za vsak predmet je seveda treba posebnega učitelja, ki je strokovnjak v svoji zadevi. In dočim so imeli učitelji in učiteljice v letu 1904 povprečno \$1,200 plače na leto, znašajo danes povprečna plača učiteljev v Clevelandu \$1,980.00.

Kanadčani dolžijo Amerikane kot morilce

Lunenburg, N. S., Kanada, 2. februarja. — Danes so tukaj pokopali kanadskega kapitana od barke Josephine K., ki je bil ubit od ameriških stražnikov na morju, ki so trdili, da kapitan prevaža zganje. Duhovnik, ki je opravil pogrebne obrede za pokojnika, je obdolžil ameriško vlado kot morilko. Kapitan Cluett, je izjavil duhovnik, je bil dober oče svoje družine, vzgleden državljan in vzoren kapitan. Njegova smrt je ena izmed neizbežnih posledic hinavske ameriške prohibicije. Duhovnik je pozival kanadsko vlado, da iztirja od ameriške vlade popolno zadostitev za "nepostavni" umor kapitana Cluett-a.

Veseli je in žalost

Veliko veselje je prevladovalo večerjati na domu George Panchurja, 829 E. 143rd St. ko se je oglasila teta štorljka trikrat zaporedoma in prinesla trojčke. Krstili so jih za Joe, Mary in Frank. Toda takoj za teto štorljko se je pa oglasila bela žena na smrt in pokosila vsa tri nedolžna bitja, nakar jih je odpeljala s seboj v večnost. Pri družini imajo sedaj še štiri otroke. Mrs. Panchur se je pisala pred poroko Rupret. Pogreb trojčkov se bo vršil v sredo popoldne pod vodstvom A. Grdina & Sons.

Klub društev S. N. Doma priredi 17. februarja maskeradni večer

Republikanci ne poznajo pardona. Krivdo zavračajo na demokrate

Washington, 2. februarja. Zvezni kongres bo zboroval samo še en mesec, potem se pa mora glasom ustave raziti. In ravno pred razidom se nahaja kongres v najhujšem boju glede brezposelnosti. Borba se vrši med demokrate in republikanci v senatni zbornici, in gre radi brezposelnosti. Dočim demokrate predlagajo, da se dovoli takoj podpora iz zvezne blagajne onim, ki v resnici trpijo že dolgo časa, zlasti pa farmarji, katerim je suša ves lanski pridelek uničila, pa republikanci, ki so pod vodstvom predsednika Hooverja, temu močno nasprotujejo, rekoče, da mora Ameriški Rdeči Križ skrbeti za enake potrebe. Goto, vi demokrate se nečete podati, toda tudi v demokratskih vrstah ni tozadevnega sporazuma. Ako vodilni demokrate ne dopustijo, da bi obveljala beseda predsednika Hooverja, ki nikakor ne odobrava izvanrednega zasedanja. Videti je, da se bliža čas predsedniških volitev, in hoče tako republikanska kot demokratska stranka izkoristiti položaj, ki je danes že skrajno napet in skoro neznošen.

Indiji pretijo novi uporniški dnevi

Allahabad, Indija, 2. februarja. — Indijski kongres, ki se bori za popolno svobodo Indije, je danes znova pozval vse Indijce, da nikakor niti za las ne odnehajo v borbi za popolno svobodo. Obenem zahteva kongres, da angleška vlada nemudoma oprosti vse politične jetnike. V mnogih mestih je prišlo do ponovnega boja med policijo in Indijci. Pričuje se, da bo Gandhi, vodja Indijcev, v kratkem zopet v ječi.

19 let staro dekle poroči la 61-letnega starca

Kansas City, Missouri, 2. februarja. Devetnajstletna Mrs. Cecilia Henzel, soproga 61-letnega farmarskega pomočnika F. Henzela, je bila danes aretirana od policije na zahtevo sorodnikov njenega soproga, ki trdijo, da je poročila starca, da bi tako preprečila, da ne bi bila farma njenega očeta prodana. Mlada žena pa trdi, da ljubi svojega moža in da ga ni vzela radi denarja, pač pa iz ljubezni.

Vlada v Argentini je sama začela s trgovino

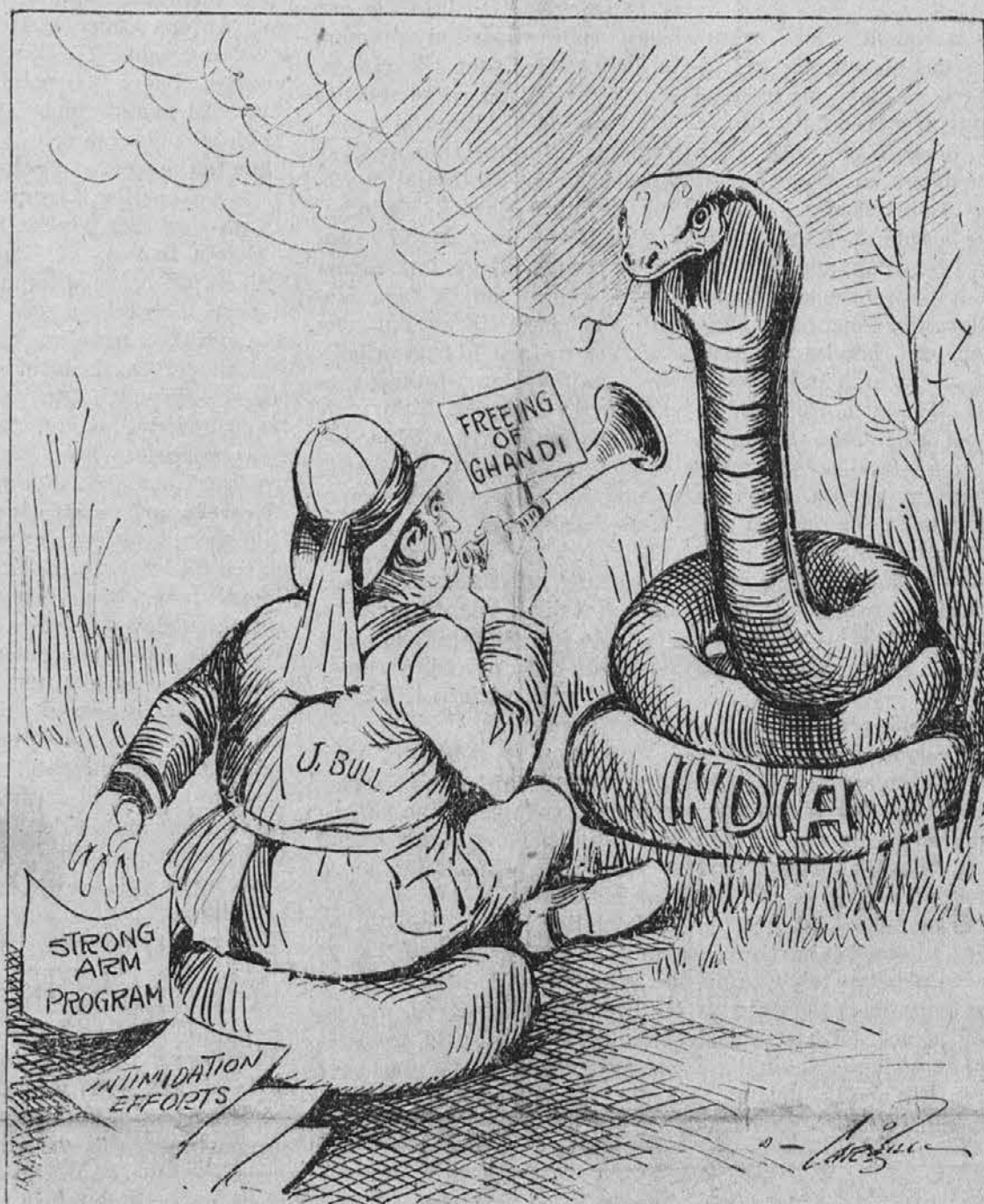
Buenos Aires, 2. februarja. — Cene vsem živilom so danes zelo padle, ko je vlada sama začela s prodajo živil in raznih življenjskih potrebščin. Krompir se je prodajal cent en funt, milo cent en funt, kvort mleka set je dobil za 5 centov. Vlada je odprla velike lastne prodajalne, kjer je začela prodajati živila, in sicer tako poceni, da ostale trgovine niso mogle slediti.

Dvakrat pouk

Pouk v državljanstvu se bo ta teden vršil dvakrat, v četrtek in petek, 5. in 6. februarja, in sicer v javni knjižnici na 55. cesti in St. Clair Ave. Pouk se začne ob 7. uri zvečer.

* Danes je dan sv. Blaža.

Anglija poskuša novo piščalko v Indiji

Mussolini ni tako nedolžen kot je sprva trdil

Phoenix, Arizona, 2. februarja. Lepe stvari bodo še prišle na dan v zvezi z Butler dogodkom, ko bo začel govoriti ameriški milijonar in časnikar Cornelius Vanderbilt, radi katerega je bil ameriški general Butler aretiran in pride pred vojaško sodišče, ker je baje nečastno govoril o laškem tiranu in diktatorju Mussoliniju.

Kot znano je general Butler izjavil v enem svojih govorov, da mu je neki njegov ameriški prijatelj povedal, da se je nahajal lansko leto v Italiji in se je ob tej priliki nahajal tudi na obisku pri diktatorju Mussoliniju ter se peljal z njim z avtomobilom. Tekom vožnje je Mussolinijev avtomobil povozil nekega otroka, in ko ga je Amerikanec opozoril na to dejstvo, je Mussolini zamahnil z roko in odvrnil: "Kaj je eno življenje otroka v primeri z varnostjo države!"

Butler je to zvedel od Vanderbiltja in je to javnosti povedal. Mussolini je potem laškega poslanstva v Washingtonu takoj protestiral proti generalu Butlerju, katerega je dala ameriška vlada zapreti, dočim je ameriški državni tajnik osebno se oglašil v poslanstvu Italije in ponižno prosil za oprostitev.

Sedaj pa prihaja na dan Cornelius Vanderbilt, ki je izjavil, da bo prišel na pomoč generalu Butlerju in povedal marsikaj na sodniji, kar ne bo vladi niti Mussoliniju ljubo.

Medtem je pa tudi Mussolini se umaknil v kot. Njegova prva izjava je bila, da se nikdar ni vozil z nobenim Amerikancem, da nikdar nikogar tekom lanskega leta ni sprejel v avdijenci, in

da sploh ni z nikomur občeval. Sedaj pa se javlja iz Rima, da se Mussolini "spominja," da je lansko leto nekemu Amerikancu dovolil kratko avdijenco.

Dočim je laški zunanji urad zadnji teden kategorično izjavil, da Mussolini ničesar ne ve o kakem sestanku z Amerikancem, je pa zunanji urad laške vlade sedaj priobčil v javnosti, da je Mussolini "občeval" z nekaterimi Amerikanci. In na to izjavo laške vlade se je oglašil Vanderbilt, ki je rekel: "Aha, ali vidite, kako laška vlada polagoma prihaja z resnico na dan? Pa boste slišali še vse kaj drugega!"

Ko so Vanderbiltu povedali o izjavi diktatorja Mussolinija, ki je priznal, da je "dovolil nekemu Amerikancu" kratko avdijenco, se je Vanderbilt namuznil in pomenljivo zamahnil z roko, češ, počakajte, da pride vsa stvar na dan!

Vanderbilt pa je izjavil: "Ako Mussolini pravi, da je bila avdijenca 'kratka,' tedaj ne vem, kako on meri čas. Najmanj 4,000 besed je bilo spregovorjenih tekom avdijence, in če je to 'kratko,' potem naj bo. Toda zaenkrat, je izjavil Vanderbilt, še ne more govoriti, ko bo pa prišel čas obravnave generala Butlerja, tedaj bo imel Vanderbilt dosti povedati. Vse zglede, kot da homo imeli še veliko zabavo v Ameriki na račun Mussolinija. Medtem se pa vlada pripravlja, da začne z obravnavo proti generalu Butlerju. Vojaški pravdnik ima slučaj pripravljen. Vlada je pričakovala, da bo Butler resigniral ter na ta način vladi sami olajšal njeno težavno stališče, toda Butler zahteva, da se obravnava vrši, in vlada se nahaja v

skrajno neprijetnem položaju, katerega si je ustvarila sama s prenapetimi koraki.

Prezervirano sadje je povzročilo smrt 10 oseb

Grafton, N. D., 2. februarja. Deset oseb je danes umrlo v tem mestu na posledicah zastrupljenja, potem ko so zavžili doma prezervirane hruške. Med mrtvimi so štiri člani ene družine. Poleg tega je pa 12 oseb na posledicah zavživanja doma prezerviranih hrušk zbolelo. Tri osebe so umrle v soboto, sedem pa v nedeljo.

"Brzovjavni ples"

Na dan sv. Valentina, 14. februarja priredi unija brzojavnih uslužbencev št. 183, velik ples v Winton hotelu. Grif Morris od radio oddajne postaje WJAY bo skrbel za godbo. Vstopnice se dobijo pri vseh uslužbenih brzojavnega urada. Ralph Keating, tajnik-blagajnik unije uslužbencev, prijazno vabi k veliki udeležbi.

Priznanje iz Kanade

Kanadčan John Bloomstynne iz Chatham, Ontario, Kanada, nam piše te dni, kako dobro sliši slovenski radio program, ki se razpošilja vsako nedeljo iz Clevelanda. Neizmerno ga veseli slovenska glasba, in komaj čaka nedeljske ure. Torej v Kanadi dobro slišijo naše slovenske radio programe. Naslov omenjenega kanadčana je: John Bloomstynne, 41 Adelaide St., Chatham, Ontario, Kanada.

Kdo ve za njo!

Mrs. Elizabeth Kaplan, 606 Camp St., Ely, Minn., želi, da se ji pismenim potom zglašijo njena sestra Mrs. Anton Zalar, ki ima deklško ime Toni.

Nebesa na zemlji boste videli prihodnjo nedeljo v S. N. Domu

Navadno pravimo, da je "hudič," da imamo peklo na tem svetu, toda prihodnjo nedeljo, 8. februarja, bom pa pozabili na peklo in vrage, ko priredi društvo "Triglav" skrajno smešno burko v treh dejanjih, kateri naslov je: "Nebesa na zemlji." Vi, zakonski možje in žene, le pripravite se! Pa tudi ve, dekleta, in fantje, pridite, da boste videli, kako se znajo narediti "nebesa na zemlji," samo če imate malo dobre volje in prijaznosti. To se bo igralo kot namazano, pelo in prepevalo tekom igre, da bo veselje. Vsaj vam pa tudi igralci in igralke jamčijo, da bo igra nekaj posebnega. Frank Drašler, Josephine Lausche-Welf, Martin Rakar, Matt J. Grdina, Ana Jakšič, Leo Vigrant, Jennie Gornik, Frances Lausche-Urankar, Marta Suhadolnik, Frank Verbič, Frank J. Vegel, so igralci, ki nastopijo v tej igri, katero bo režiral Matt J. Grdina. In če povemo, da bo čisti dobiček igre namenjen za novo slovensko cerkev sv. Vida, tedaj je povedano dovolj, da veste, kaj imate storiti. Pridite v nedeljo v "nebesa," ne bo vam žal. Igra sama na sebi je vredna, da si jo ogledate, poleg tega pa bodo igralci že drugič tekom kratkega časa darovali ves dobiček za novo cerkev sv. Vida. Te kom igre igra tamburaški zbor "Orel" pod vodstvom Mr. Kushlana. Prijazno opozarjamo že sedaj vse Slovence, blizu in daleč, da pridejo v nedeljo v Slovenski Narodni Dom. Igra je vredna, da jo vidi sleherni Slovenec. In prav prijazno so vabljeni tudi bratje Hrvati.

Nekaj novic iz slovenske nasebine, Ely, Minn.

Ely, Minn., 31. januarja. Dne 30. januarja je tukaj nagloma umrl rojak Joseph Palcher. Dan poprej je dospel domov iz rudnika, v katerem je bil zaposlen kot polagatelj tračnic, pa se je že slabo počutil. Bil je član treh podpornih društev, K. S. K. J., J. S. K. J. in Reda Borštarnjev. Zapuščal več sinov in hčera ter zalujočo soprogo. Starejši sin Joseph in hči Jennie vodita trgovino oblek na Sheridan St., Ely, Minn. Naj bo ranjkemu lahka ameriška zemlja!

V Illinoisu bodo glasovali o prohibiciji

Springfield, Ill., 31. januarja. — Državna zbornica v Illinoisu je s 95 glasovi večine odglasovala, da se nudi državljanom prilika glasovati glede prohibicije.

Da ne pozabite!

Jutri večer, v sredo, 4. februarja, nastopi v veliki dvorani mestne knjižnice, na 55. cesti in St. Clair Ave., odlični slovenski umetnik Mr. Božidar Jakac, ki bo govoril o slovenski umetnosti. Predstavil ga bo navzočim Mr. Ivan Zorman. Glasbeni del večera preskrbita Miss Jeanette Perdan in Miss Irma Kalan. — Vstopnina je prosta. Zelo želimo, da bi se naši ljudje v čim večjem številu udeležili te prireditve.

77 aretiranih

Policija je aretirala preteklo nedeljo 77 pijanih oseb, katere so prepeljali v pondeljek na sodnijo, kjer so bili kaznovani vsak s \$5.00 globe.

* Hripa je začela močno razsajati po skoro vsej Evropi.

Protestantovski pastor zahteva, da se revidira 18. točka naše ustave

V Clevelandu se nahaja že dolgo vrsto let protestantovski pastor Rev. Dilworth Lupton, in ki je poznan v mestnih krogih kot eden prvih suhačev, ki si je mnogo prizadeval, da je ameriški narod dobil prohibicijo. V nedeljo je pa na prižnici oznanil, da je spremenil svoje mišljenje, in da po njegovem mnenju je prohibicija absoluten fiasko, ter bi moral kongres se nemudoma podati na delo, da spremeni 18. točko ameriške ustave, ki določa prohibicijo. Izjavil je tekom svojega govora, da 18. amendent sicer ni slab, toda nihče ga ne izpolnjuje. Treba je sicer obdržati 18. amendent, potrebno je pa tudi, da se ga popolnoma revidira. Predvsem potrebuje ameriški narod, je rekel pastor, ne vsiljevanja prohibicije, pač pa vzgoje med narodom, da se mu dopove, kako se more opolniti pijača zmerno uživati. Današnje vsiljevanje prohibicije je tako neznošno, je rekel pastor, da more le sam čudež rešiti prohibicijo. Kdorkoli je čital poročilo Wickersham komisije glede prohibicije, je moral priti do prepričanja, da je prohibicija absolutno nepriljubljena pri ameriškem narodu, in narod sam bi moral se dvigniti tozadevno ter odpraviti nedostatk in pogoške, katere je prohibicija prinesla s seboj. Nikdar prej, pod nobeno drugo postavo, ni bilo dovoljeno vladnim uradnikom udirati v privatna stanovanja, toda prohibicijska postava daje nehoti to oblast prohibicijskim uradnikom. In ravno raditega se je ameriški narod uprl in ne spolnuje prohibicijske postav. Bogatini glede prohibicije niso prav nič prizadeti, trpi pa priprost narod, je dejal pastor, katerega v imenu prohibicije preganjajo vsepovsod. Dobro, da so se pastorju enkrat odprle oči. On je bil eden prvih, ki so delovali za prohibicijo in se sedaj trka na prsa, ker je grešil.

In na zapadu že cvetijo dišeče breskve

Chicago, 2. februarja. — Dočim tudi v Ohio ni preslabo vreme za te dneve, pa se poroča iz južnih krajev države Illinois, da so tam začele cvestvi breskve, in iz države Iowa se poroča, da je tam začel cvesti prvi regrat! To nas spominja na Mrs. Mary Novak, od katere dobimo vsako leto prvo košarico svežega regrata.

Rojak umrl

V Charity bolnici je umrl večeraj popoldne rojak Anton Kováč, star 57 let, ki je stanoval pri Gregor Rajerju, 699 E. 156th St. Ranjki je bil rojen v Vipavi. Tu zapuščal nečaka, v starem kraju pa ženo, dva sina, dve hčeri in dva brata. Pogreb rankega se vrši v sredo ob pol devetih jutraj iz pogrebnega zavoda A. F. Svetek Co. na 15222 Saranac Rd. Naj bo ranjkemu chranjen blag spomin!

Rahmaninov

Eden najbolj priljubljenih pianokomponistov v Ameriki je Rus Sergej Rahmaninov, ki pride v sredo, 4. februarja v Cleveland in bo nastopil v glasbeni dvorani mestnega auditorija.

Klub društev S. N. Doma priredi 17. februarja maskeradni večer

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto\$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRO, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

88

No. 28. Tue., Feb. 3rd, 1931.

Kje je narodna čast?

Zadeva Butler — Mussolini je izzvala dokaj zanimanja tako v ameriških uradnih krogih, kakor v splošni ameriški javnosti, katero je o tem obvestilo časopisje, kjer se je pričelo ugibati, kaj bo tozadevno ukrenila ameriška vlada. Največ, kar se je pričakovalo, je bilo to, da bo vlada dala ukor prizadetemu generalu Butlerju. Toda vsi, ki so tako mislili, so se temeljito zmotili! Vlada velike ameriške republike, v kateri prebiva stoinvajset-milijonski, svobodoljubni ameriški narod, sestoječa iz republikanskih mogotcev, se je globoko ponižala pred terorističnim diktatorjem Mussolinijem in ga prosila oduščanja, češ, da ni odgovorna za izjave svojega generala, se mu zahvalila, da je blagovolil sprejeti njeno oprostitev ter izjavila in zagotovila, da bo prizadeti ameriški general postavljen pred vojaško sodnijo.

Vemo, da je treba v medsebojnih odnosih med državami mnogo širokogrudnosti in opreznosti, vendar pa je potrebno, da ima tudi ta opreznost svoje meje, da se ne pretvori v hlapčevsko udanost, posebno kadar gre za čast in ponos lastne države. Če je ameriški general zakrivil s svojimi besedami — katerih pa ni izgovoril v imenu ameriške vlade — res tak nepopravljiv in neodpusten pogrešek, naj bi se ga ukorilo, kar je bilo v najslabšem slučaju pričakovati, toda postavljat ga za to pred vojno sodišče, pred izredni vojaški tribunal, pred katerim sodijo vohune in veleizdajalce, to pa je vseeno malo preveč, več, kakor more prenesti svobodni ameriški državljani!

In to komu na ljubo? Na ljubo volji prenapetega laškega diktatorja, ki je spraval s svojimi krutimi, mahinacijami deželo na rob prepada, ki je napravil iz Italije pekel, iz katerega beži vse, kar more preko njenih mej, ki je upeljal v svoji deželi sistem vohunstva, nasilja in strahote, ko se političnim jetnikom v laških ječah lomijo in tarejo kosti, o čemer je poročalo svetovno časopisje ob priliki zadnjega procesa proti štirim Slovencem v Trstu, kjer se politične nasprotnice zahrbtno mori in javno ubija, kjer se požigajo in uničujejo vse kulturne ustanove narodnih manjšin, katerim že skoro dihati ni več dovoljeno niti ne več nositi poštenih imen svojih očetov.

Ameriška vlada, ki je zdaj na krmilu in ki sestoji iz večine republikancev, je pozabila na dostojanstvo svoje lastne dežele in naroda, v čigar imenu vlada, ter se tako globoko ponižala pred nemožato, neiskreno in verolomno državo, odnosedno pred njenim vladnim sistemom in taktiko, ki jo obsoja ves civilizirani svet. Na ljubo laškemu diktatorju in njegovemu terorističnemu režimu je postavila na sramoto in oter svojega lastnega ameriškega generala, ki se je drznil povedati par bridkih in trpkih resnic o laškem fašizmu in njegovem vodji!

Takih primerov je prav malo v zgodovini diplomacije svobodnih držav. Takega primera zadoščenja ni na primer še nikoli dala Italiji njena sosedna Jugoslavija, kateri bi v tem slučaju niti zameriti ne smeli, in upamo, da ga od nje ne bo tudi nikoli dobila. — Ni čuda, da je Mussolini s široko gesto zadovoljstva sprejel zadoščenje ameriške vlade, mi pa se ne bi zdaj prav nič čudili, če bi laški diktator v Rimu še zahteval, da pridejo sodit ameriškega generala njegovi Mussolinijevi, fašistični sodniki-črnosrajčniki.

Postopanje ameriške vlade nam je neumljivo. In tega njenega postopanja ne obsojamo samo mi, Slovenci in Jugoslovani, marveč tudi Amerikanci, ki smatrajo Mussolinija za bodočega "war lorda," in tudi pošteti Italijani sami. Tako je na primer te dni pisal Italijan dr. Charles Fama, prominentni zdravnik v New Yorku, državnemu tajniku Stimsonu pismo, v katerem ga je v imenu svobode — in pravcoljubnih Italijanov prosil in mu svetoval, naj "nadene zavore" italijanskemu poslaniku de Martinu v Washingtonu, ki izrablja svoj visoki urad za fašistično propagando in za napade na ameriške državljane.

Toda vse je bilo zaman. Republikanski vladni kabinet je šel svojo pot naprej ter dal laškemu diktatorju naglo zadoščenje, nevredno velike, pravične in svobodoljubne države, ki je bila od nekdanj pribežališče zatiranih in pregnanih.

D O P I S I

Cleveland (Collinwood), O. — Misli mi večkrat bežijo v prijazno naselbino Lorain. O. Ko sem šla tja lansko leto, se mi je bilo posrečilo zainteresirati ženske za podružnico Slovenske Zveze, kateri podružnici smo dali številko 40. To je bilo dne 1. aprila 1930. Podružnica št. 40 je pričela zadnje čase nekako zaostajati za drugimi. Kadar pregledujem našo "Zarjo," opazim precej podružnice, kako lepo in veselo napredujejo, le v Lorainu ni v tem oziru opaziti nobenega napredka. Edina podružnica v tej lepi slovenski na-

selbini je škoda, da se članice ne zavamejo bolj za našo evotno organizacijo S. Z. Z.

Uradnice in članice pri podružnici št. 40, ustanite in pridobivajte ženske v to organizacijo. Bilo bi mi v resnici žal, ako bi se naša podružnica štela k zadnjim kar se tiče napredka.

Kakor št. 40, tako mi je pri srcu tudi št. 41. Tu sem tudi pričela vspodbujati in zbirati članice, da se je ustanovila ta podružnica, ki veliko bolje napreduje kot št. 40.

Drage članice, dajmo, agitirajmo in pridobivajmo nove mo-

"DARINKA" V SLOVENSKEM DOMU V COLLINWOODU

Pevski zbor Ilirija priredi dne 15. februarja, kakor je bilo že večkrat omenjeno v tem listu, krasno spevo-igro "Darinka." Ves potek te igre je povzel iz življenja grajskih mogotcev in njim podložnih tlačanov. Dolenjcev na Krki, kjer še danes stoji cerkev sv. Kozma in Damjana in njeni sloveči zvonovi, ki so baje nekako tako peli:

Bom še dal
za en bokal,
bomo pil,
vin točil . . .

To sem omenil samo mimogrede. Sedaj pa o spevo-igri sami, katero je zložil in ugledil Jos. Lavtižar v treh dejanjih.

Prvo dejanje se vrši pred gradom, drugo pa v gradu pri Krki na Dolenjskem, katerega gradu je lastnik oholi graščak in njegova brezsrčna žena, ki sta prav malo priljubljena pri podložnih tlačanih. Nasprotno pa je edina grajska hčerka pri vseh domačih in tlačanih ljubljena in cenjena. Materina ljubezen do hčerke edinke je tako velika, da si ji ne upa odreči nobene prošnje, akoravno ve, da hčerčina prošnja ni vedno na pravem mestu. To povzroči tudi, da pride ta hčerka v oblast "krškega zmaja," ki prebiva v skalovju poleg reke Krke in ki je bil v strah in grozo vsega tamošnjega prebivalstva.

Kakor je bila prej velika ljubezen vseh do te deklice, tako je zdaj velika skrb zanjo, kdo jo bo rešil iz krempljev groznega zmaja. Prihajali so junaki od vseh strani, da bi rešili deklico, toda tudi ti so pali v žrelo nenasičnega zmaja, na veliko žalost očeta in matere, ki sta stavila vse upe in nade v junaštvo teh viteзов.

V tem brezupnem položaju jima pride pomoč, od kjer sta si še najmanj nadejala: ponudi se jima preprost menih-samotar s pogojem, da se pridruži tlača-

nom, ki molijo in prosijo Boga za rešitev ljubljene deklice.

Tretje dejanje se vrši pred cerkvijo. Ljudstvo iz Krke in grajski mogotci so združeni v molitvi, ko se nenadoma pojavi ta menih z deklico, ki jo izroči zopet očetu in materi. Graščak in graščakinja ponudita menihu lepo plačilo, toda ta jo odkloni, zahteva pa kot plačilo osvoboditev vseh tlačanov, čemur se graščaka udasta in ljudstvo postane svobodno vseh grajskih dajatev in zahtev.

To je površno opisana spevo-igra "Darinka." Sedaj pa še par besed collinwoodskim rojakom in drugim širom Clevelanda. Zbor "Ilirija" ne bo priredil te igre zato, da bi tekmoval z drugimi zbori, tudi ne zato, da bi se pevc in pevke postavljali v vlogah s svojimi glasovi. Ne, nikakor ne. Prireditelj Ilirije je samo napredek, ki ga ima zaznamovati collinwoodska fara Marije Vnebovzete s svojim zborom, ker ta fara je ena najboljših in najbolj naprednih slovenskih fara v Ameriki. Tako se je izrazila o naši fari odlična oseba, ki ima skušnje o poslovanju in napredku na slovensko ameriških farah.

Ker ima pevski zbor Ilirija vse farane za seboj, poleg tega pa tudi veliko vnanjih prijateljev, zato je nastavilo tako nizko vstopnino za to prireditve, da se bo lahko vsak udeležil iste kljub slabim razmeram.

Vstopnice se dobe pri vseh pevcih in pevkah; pridno segajte po njih vsi, ker obilna udeležba je edino priznanje za ves trud in težkoče, s katerimi se mora zbor baviti.

Večno lepa, mila slovenska pesem in slovenska dramatika, ki sta nam še edini ostali zvesti v boju proti potujčevanju, nas pa še naprej razveseljujeta, tolažita, bodrita in učita v ameriški novi domovini.

Joe Debeljak.

Vesti iz domovine

Smrtna kosa. V Gradcu pri Litiji je umrl v starosti 58 let ugledni posestnik in gostilničar g. Franc Kržan. Pokojni se je v prejšnjih časih udeleževal v komunalni politiki, kjer je igral v bivši hotiški občini precejšnjo vlogo. V zadnjih letih pa se je posvetil povzdigu svojega gospodarstva ter zgradil poleg renovirane gostilne novo trgovsko hišo. Njegova smrt je tem tragičnejša, ker se mu je nekako pred štirimi meseci smrtno ponesrečila najmlajša hčerka, ko je na ovinku pri Strmolah padla iz osebne vlaka.

Cerknica. Nesrečno smo začeli pri nas novo leto. Ta dan je zvonilo kar dvema mrlicama. Na starejša leta dan je umrl ponosi stari Kos, star že 88 let, na novega leta dan pa tudi že precej stara Bajčkova mati. — To reš smo leto 1931 kar precej slabše začeli. — O praznikih je pa umrla v Dolenji vasi pri Cerknici gospa Franciška Branisel za pljučnico. Za vrlo materjo in skrbno gospodinjico ter dobro in zvesto družico žaluje mož Jože, odlični dolgoletni delavec in vodja naših društev, in trije nepreskrbljeni otroci, najmlajši je bil ob materini smrti star komaj tri tedne.

Nesreča s lovsko puško. Posestnikova sina 25-letni A. Turšič in 28-letni I. Zorko iz vasi Ardor pri Raki na Dolenjskem, sta pregledovala lovsko puško, ki je bila nabita. Pri tem sta pa ravnala tako neprevidno, da se je puška, katero je imel v rokah Turšič, sprožila in je strel

pogodil Zorkota ravno v oko, ki je seveda izgubljeno.

Smrt vnetega gasilca. Na farnem pokopališču v Šmartnem pri Litiji, so pokopali g. Martina Adamiča, po domače Martinovega očeta, ki je legel v grob v starosti 80 let. Na njegovi zadnji poti so ga spremlili številni prijatelji in znanci in lepo število gasilskih zastopstev. Pokojnik je bil 45 let neprestano v gasilskih vrstah. Bil je do zadnjega kljub visokim križem delaven član in najstarejši gasilec, ki je bil odlikovan za svoje gasilske zasluge z zlato državljansko kolajno.

Strahna nesreča. V tovarni barv "Dub" v Dolu pri Ljubljani se je dogodila huda nesreča, kakršne ta najstarejša tovarna te stroke v Dravski banovini ne pojmi. Omenjenega dne sta bila zaposlena dinarja Franc Finkelj in Franc Bokalj pri oskrbi kamnov. Nenadoma pa je jermen zgrabil Franca Bokalja. Nesrečniku je popolnoma razbilo glavo, odtrgalo roke in noge in raztrgalo prsni koš. Pokojnik zapušča mlado ženo in dveletnega sinčka.

Junaki poštni sel. S poštno torbo preko rame je pismošča, g. Butara šel po glavni cesti proti Velikemu Mrševemu, ko sta mu prišla nasproti dva maskirana možka. Obraz in roke sta imela gosto namazane s sajami, kakor hitro sta prišla v njegovo neposredno bližino, je večji skočil predenj, in mu z nožem prerezal jermen poštne torbe, in istočasno pa tudi obleko in telovnik. Sel pa je zgrabil za torbo, v kateri je imel poleg pošte tudi denar, in je ni izpustil, čeprav ga je drugi napadalec naskočil od zadaj in ga podrl na tla. Otrsel se je obeh na ta način, da je enega udaril s palico

po glavi, drugega pa prepočil. Baje so enega napadalec že prijel.

Samomor dveh slovenskih orožnikov. Iz Bileča javljajo, da se je ustrelil pred restavracijo Balkan orožniški kaplar Janez Težak, po rodu Slovenec, in baš v času, ko je v restavraciji igrala damska kapela. Orožnik je izvršil samomor radi nesrečne ljubezni. Zgledal se je v godbenico Ivko, ki mu ni vrčala ljubezni. — V Beogradu pa se je ustrelil iz podobnih razlogov orožniški kaplar France Puhar.

Nevaren padec v globino. Pred dnevi je zadela huda nesreča vestnega rudarja, 50-letnega Antona Omerzo, ki je bil zaposlen v šahtu "Reštanju" na Senovem. Padel je s polnim vozikom 24 metrov globoko, kjer je obležal nezavesten.

Smrtna nesreča otroka. Te dni so pokopali v Zagorju šestletnega Karelčka, sinčka rudarja Goleša iz Lok pri Zagorju. Otrok je bil pri štedilniku in je po nesreči razlil po sebi lonec kave. Kakor pravijo, kava ni bila tako vroča, da bi otrok zaradi opeklin umrl. Otroka je od strahu prišla božjast ter mu vzela življenje. Tragična otrokova smrt je starše silno potrla.

Nesreča pri razstreljevanju. V Plenbergu, občina Šmihel, sta delavca 34 letni Anton Kralj in 22-letni Janez Brulc, kopala za napravo vodovoda zemljo. Razstreliti sta hotela močnejšo skalo in ker se mina ni hotela ugaati, sta se ji neoprežno približala. Naenkrat pa je mina eksplodirala. Oba delavca je vrglo visoko v zrak in treščilo potem med kamenje. Ponesrečenca, ki sta dobila občutne poškodbe, so takoj odpeljali v kandijsko bolnico.

Žrtev zagonetnega zločina.

PO NEDOLŽNEM OBSOJENA MAČKA

Pred svetovno vojno je ležal planinski polk št. 27 v Srednjem nad Kanalom. Kmetske skednje smo preuredili v spalne in sprejemne sobe, za nekim zidom smo si postavili kuhinjo in po pravili cesto po vasi v toliko, da je lahko stotinja marširala v četverstopu po vasi. Vas Srednje je ležala na visokem hribu, odkoder je bil lep razgled tja do li v Beneško Slovenijo. Do italijanske meje je bilo doli po grapi kakih 15 minut in spreten človek bi lahko vrgel doberšen kamen kakemu Lahu v hrbet, če bi bil morda prodajal polento preblizu naše meje.

Vso našo prehrano smo dovažali dnevno z mafimi bosanskimi konjiči iz Ročinja in Kanala, kar je bilo jako mučno delo, ker je bila pot slaba in ponekod jakega strma. Stotinja je delala dnevno izlete in vaje ob laški meji, tje doli do Livka in na Mrzli vrh in kot je vse kazalo, so se pripravljali na spopad z Lahom.

Lepe čase smo imeli takrat in včasih kar nismo vedeli, kaj bi napravili, da bi bilo kaj zabave. Kako tudi ne, sami mladi, čvrsti fantje, ki smo živeli brez vseh skrbri iz dneva v dan. Častniki so bili še precej prijazni, dasiravno je bil samo poročnik Slovenec. Poveljnik stotnije je bil trd Nemec, a strasten pevec in ni dal prej miru, da smo si ustanovili svoje pevsko društvo in nekateri večer se je razlagala lepa slovenska pesem doli s hriba in nesla slovenske glasove preko laške meje. Poveljnik nam je sam kupil vse potrebne note in kadar smo imeli vaje v sosedni vasi ali trgu, je vedno ukazal, da smo se zbrali pred kako gostilno, kjer so bili pri večerji častniki naše in drugih stotnij, da smo zapeli par pesmi. Razume se, da nismo pozabili zapeti "Čuvaj majka Slava. . ."

in druge domoljubne pesmi, in vendar nismo bili nikdar grajani za to. Naš poveljnik je rekel: "To so pa moji fantje! Ali znajo, kaj?" Pa tudi nikdar ni pozabil poslati ven par štefanov vina.

Doma v Srednjem so si ga na-

Če vrjamate, al' pa ne.

Sedaj je že tako prišlo, da se že vsak obrača na to kolono za nasvete. Če koga zob boli, hitro piše, kakšne vrste "špagi" naj gori devlje. Zadnjič mi je nekdo svetoval in prosil, da bi kdo pogruntal kastrole iz gumija, da ne bi tako bolelo, kadar mu jo zabriše žena v glavo. Iz Madisona, O., mi je zadnjič neki farmer pisal za nasvet, kaj naj stori, ker je konju komat prevlekel. In druge take stvari. Vsakemu prijazno in bratsko svetujem, kakor pač vem in znam. In danes se je celo naš Tone Grdina obrnil po nasvet, ki pravi:

"Te vrstice so pisane v Euclidu, O., kar je znamenje, da pišem ali pozno ponoči, ali pa da sem v postelji. In v postelji sem že štiri dni. In če bodo te črke

Nedavno so našli kmetje vrhu Golobinjaka 20-letnega fanta A. Jarca z Malega vrha pri Mirni peči mrtvega. Ker so domači sodili, da je fant v vinjenosti zmrazil, so ga dali starši po običajnem mrliškem ogledu pokopati. Kmalu pa se je razširila v okolici govorica, da pokojnik ni postal žrtev mraza, nego da je bil ubit. Sodnozdravniška komisija je zaradi tega raztelesila truplo, ki ga je dalo izkopati novomeško državno tožilstvo, in ugotovila, da je bil pokojni Jare udarjen preko desnih senc z nekim topim predmetom s tako silo, da mu je počila lobanja, kar je povzročilo takojšnjo smrt. — Orožništvo sedaj išče neznanega ubijalca.

Res je nastalo kratko premirje in začeli so se mirovni dogovori v zaledju. Uporniki so mi pa stavili težke pogoje, in sicer: Vsak večer moram biti ob deseti uri že v postelji; nikdar več ne smem deti cigare v usta; 18. amendment mora postati moj vzor in prohibicija ideal mojega bodočega življenja; pred plesom moram bežati kot pred kačo in petje naj prepuštam drugim ljudem, ki se nanj razumejo.

To so pogoji, ki naj jih podpisem, če hočem, da se sovražna armada umakne. Pri teh mirovnih pogajanjih je bila navzoča moja žena, kateri se je na prvi pogled videlo, da bolj drži za nasprotno stranko kot pa za mene. Enkrat sem se nepričakovano nazaj ozrl in sem natančno videl, kako je mojim upornikom kimala, češ, se premile pogoje mu stavite. Vidiš, Jaka, takele so ženske! (Natančno take, Tone, Op. Jakata). Pogoji se mi zde malo prehudi in bom počakal še nekaj časa, predno jih podpisem. Morda se bo dalo še kaj odrezati od njih zahtev.

In sedaj sem sam in premišljam, ali bi podpisal pogodbo, ali je ne bi. In zapeljiviti, ti so pa odleteli zdravi in veseli in mene pustili samega. Saj bi bilo vse oraj, da nisem slišal v nekem Grmu ptica peti in sem tega ptica zvalil v Cleveland. Pel je in pel in jaz sem ga pa poslušal in pozabil na vse drugo. Potem je pa on odletel v solčno Colorado, jaz pa v posteljo. Al' je to lepo, al' je to hudo! Še vedno mi zvane besede tega ptica po ušesih: "Možje, ne dajte ženam da bi hlače nosile. . ." Jaz pa tožim in zdihujem: "Ti ne veš, kaj ko je meni. . ."

Kaj misliš, Jaka, ali naj podpisem to pogodbo ali ne? Rad bi jo in rad tudi ne. Posebno me zato, ker me žena sili, n a j jo podpisem. Kakopak!

Jaz vam svetujem tole: Če boste podpisali pogodbo, držite se levo roko figo v desnem žepu. Potem pogodba ne bo imela nobene veljave, žena bo pa le vesela. Jaz imam doma že polno podstrešje takih pogodb, ker skoraj vsak teden podpisem dve ali tri. Ampak pazite, Tone, da se vam ne bo zgodilo takako, kot tistemu bolniku, katerega je vprašal prijatelj: "Ubogi reve, že tri leta se nahajaš v postelji!"

"Ja, že tri leta. Obiskal me je namreč pred tremi leti zdravnik, ki mi je ukazal, da ne smem iz postelje, dokler ne pride pa ga do danes še ni bilo nazaj!"

(Dalje na 4. strani)

Piratje na reki Mississippi

SPISAL FRIEDRICH GERSTAECKER

Za "Ameriško Domovino" prevel A. Šabec

Blackfoot je bil oblečen po šegi ondnotnih loveev. Na rami mu je visela puška, ob pasu pa težak lovski nož; izdajal se je za naselnika, ki se je nedavno naselil ob Mississippiju in ki je sedaj pripravljen, del svoje gotovine vložiti v kako spekulacijsko podjetje. Cilj obeh pa je bil za enkrat mesto Helena, za kamor je imel Sander svoje posebne, tajne instrukcije.

— Hudič vzemi tako ježo! — je klical Sander. — Tukaj si človek lahko polomi vrat in nos in pri vsakem koraku škropi vodo človeku čez glavo! Kje, pri vseh hudičih, je vendar ta prokleta cesta?

— Ne bojte se! — je rekel stari pirat smehljaje. — Cesta, ki vodi v Heleno, je še najmanj eno miljo oddaljena od tu. Toda potolajite se! Tla bodo zdaj bolj ša, kajti najslabši kos imava za seboj.

Sander je nekaj zamrmral, nato pa vzpodbodel konja ter prijel od strani svojega starejšega tovariša, ki ga je zdaj hudomušno pogledal od vrha do tal.

— Pri moji veri, pa res lepo izgledate! — je rekel Blackfoot ter se široko zarežal. — Ampak prav vam je! Čemu niste slušali mojega nasveta in se ogrnili z odejo?

— Z odejo? Da se ne bi potem ves teden iznebil njenih dlak? — je odvrnil nevoljno Sander. — Se da pa že bolje očistiti obleka, kadar se posušijo, kakor če bi bila polna dlak. Ampak naj vrag vzame to ježo! — Rajši mi kaj natančnejšega povejte o parniku. Torej ga bomo skupno kupili?

— Seve; saj to sem vam že povedal. To je najzibornejša misel, ki se je še kdaj porodila v Kellyjevi glavi. Božja strela, kakšen "špas" bo to, kadar bo naša sosesčina začela nekaj volati, potem bo pa nenadoma videla celo gnezdo, ki jo bo pod paro odkurilo z otoka!

— Hm, — je rekel Sanders, — ampak naše topove bomo vse-kakor vzeli seboj, ko odplujemo, nakar se bomo lahko ob mehikanski obali poigrali nekoliko pomorske razbojnice. Zdaj poleti, ko ni v mehiškem zalivu skoro nobenega vetra, bi se ta stvar morda sijajno obnesla. . . Kjer bi naleteli na skunerje in manjše ladje, teh bi se gotovo polastili. Nu, seve, predvsem je treba imeti parnik.

— Stvar bo pojutrišnjem, to je zadnje nedeljo v juniju, predložena na seji, ki bo sklepala o tem. Osmi dan nato imamo že lahko svoj parnik, in v nadaljnjih dveh dneh ga opremimo, kakor se nam zdi, da je prav.

— Posadka parnika bo morala seveda sestojati samo iz naših ljudi.

— To se razume! In pri tej seji bodo tudi določeni ljudje za razna mesta, sicer bi hotel biti pozneje vsak kapetan in krmar nihče pa ne kurjač in mornar.

— Kapetan mora imeti sedaj mnogo gotovine, — je rekel Sanders zamišljeno. — V zadnjem času se je vsaka stvar sijajno obnesla. Kdove, koliko je v blagajni?

— Jaz ne vem, — je rekel Blackfoot, — toda najbrže bo v nedeljo položil kapetan natančen račun. Mnogo denarja pa je poslal tudi v Mehiko, kjer je kupil za nas, kakor sem čul, velike kose zemljišča. Nu, če se mu je zdelo to potrebno in koristno, smo tudi mi ostali lahko zadovoljni s tem. Po pravici rečeno; po zadnjih dogodkih na Fourche la fave mi nič več posebno ne ugaja na Mississippiju. Vedno si mislim, da se nam zna

prej ali slej pripetiti kaj človeškega, in tega mnenja je najbrže tudi kapetan, zato je njegova namera glede parnika popolnoma na mestu.

— To že, to, — je odvrnil Sanders, — ampak samo v slučaju, če misli kupiti parnik z denarjem, ki ga ima v oskrbi, drugače ne, ker sicer popolnoma izčrpamo naš privatni denar, nakar smo popolnoma odvisni od trube, odnosno od kapetana. . . Nu, za moj del. . . jaz nimam ne žene, ne otrok in moje premoženje ne obstoji iz nepremičnin. Vi lahko storite, kar vam ugaja in kar smatrate za prav, jaz pa bom hodil svojo pot.

— In kakšna je ta pot? — je vprašal Blackfoot. — Pa tudi mi niste še ničesar povedali, po kaj greste pravzaprav v Heleno in kaj hočete tam.

— Težko, — ga je prekinil Sanders. — Prvič bi bila že cena previsoka, katero je določil, pa tudi druge okoliščine ne govorijo za to. Bolj verjetno je, da gre za kako bodočo dedščino.

— Dedščino? Po kom? Od kod?

— Hm, zdaj me pa preveč vprašate. O tem sem si že sam belil glavo. Toda čakajte — v kateri državi je že bil kapetan nedavno, ko je toliko časa izostal?

— V Georgiji. Ali mislite, da ima to kaj stikov z ono dedščino?

— Lahko. . . Saj je tudi Simrow v Georgiji in kapetan je z njim v neprestanih stikih.

— Tako? O tem mi niste še ničesar povedali, — je rekel stari pirat ter zamišljeno gledal predse. — Ali poznate že damo, pri kateri se morate oglasiti v Heleni?

— Da, poznam jo še iz Indiane.

— Tako? Staro znanstvo, torej. . . Potemtakem je stvar že napol dobljena. Kako pa ji je ime?

— Jaz imam poleg tega še priporočilo na njenega sorodnika, — je rekel Sanders, ne da bi odgovoril na vprašanje, — v čigar hiši živi — na nekega gotovega Mr. Daytona.

— Mr. Dayton je njen sorodnik? — je vzkliknil Blackfoot, skrajno začuden ter je pri tem nehoti tako nategnil vajeti svojega konja, da se je žival divje vzpela.

— Da, pismo je zanj, — je rekel Sanders. — Deklica pa je še mlada goska z dežele. Sicer pa me že pozna in pri stvari ne bo niti najmanjših težkoč.

— Kakšen je le neki smoter vsemu temu?

— Ej, hudič vas vzemi, kaj me to briga! Jaz imam samo naročilo, naj jo, če le mogoče, najkasneje do prihodnje nedelje zvečer, pripravim zlepa na neko gotovo mesto, vse drugo pa prepustim kapetanu. Za to dobim tisoč dolarjev iz njegove privatne blagajne. Kaj pa hočete vi v Heleni? Tudi privatne zadeve, a? Čujte, Blackfoot, danes ste se tako nekam zlikali in nakošatili, pa vendar ne, da bi. . .

— Kaj? — je zamrmral stari. — Neumnost! Vam ne gre več nič drugega po glavi, kakor neumnosti. — Nu, sicer pa velja tudi moje naročilo neki ženski.

— Aha, kaj se mi ni zdelo tako! — je vzkliknil Sanders ter se smeje sklonil na vrat svojega konja. — Kaj se mi ni zdelo tako! Ha, ha, Blackfoot gre na obisk k damam. . . ha, ha, to je božansko, to je kapitalno!

— Nu, res ne vidim, kaj je pri tem tako čudnega, — je rekel nevoljno Blackfoot. — Sicer pa boste svoje strune nekoliko lepše uglašili, — je rekel Blackfoot

smeje, — ko boste izvedeli ime dame, kateri moram — po vaših nazorih — dvoriti. Ona je Louiza Breidelford.

— Bog nam bodi milostljiv! — je vzkliknil Sanders prestrašeno. — Kaj ta zmaj zdaj v Heleni eksistira? Ah, gorje meni, če me ta enkrat opazi! Sicer pa je fatalno, kajti enkrat mi je ona pomagala v Vicksburgu izvršiti neko dejanje, katerega ne bi baš rad v Heleni obešal na veliki zvon. In poleg tega sem bil takrat v Vicksburgu tudi pod napadnim imenom.

— O, nič zato, — je rekel pirat Blackfoot. — Ona bo molčala, zakaj če ima kdo vzrok molčati o preteklosti, je uprav on tista. Če bi se pa zgodilo, da bi vam kljub temu poskušala ne kakršenkoli način groziti — kajti kdo ve, kaj upa izmamiti iz vas? — takrat jo pa kar prijazno vprašajte po onih dolgih žeblih, katere ji je Mr. Dawling pred letom dni preskrbel, čujete? Ne pozabite jo vprašati po teh dolgih žeblih!

Sanders je potegnil iz žepa beležnico ter si to zabeležil.

— Dawling, — je rekel nato premišljaje. — Dawling. . . kje sem neki že slišal to ime? Kakšno zvezo pa ima to z žebli?

— To za vas nima pomena, — je zamrmral Blackfoot. — Dal sem vam medicino, torej ne izprašujte, kje sem jo vzel, temveč jo uporabite po potrebi. — Ampak na potu sva. Tako, sedaj pa lahko izpodbodeva najina konja, sicer prideva res prepozno v Heleno. — S temi besedami je Blackfoot vzpodbodel konja ter naglo oddirjal po cesti, ki je vodila v Heleno. Sanders mu je sledil. Toda dočim je izpustil vajeti svojega konja, se je pričel truditi s tem, da bi z malo ščetko, ki jo je imel pri sebi, očistil svojo od blata in vode umazano in oškropljeno obleko.

9. Sestanek starih znancev

Mrs. Dayton je vse pripravila, da bi lahko ostala nekaj dni na deželi, kakor je bilo prejšnji večer določeno. Ko se je drugega jutra, dokaj pozno, vrnil domov Mr. Dayton, utrujen od dolge nočne ježe, je bilo sklenjeno, da odidejo na pot takoj po obedu, na obisk k Liveleyevim, katere je Mrs. Dayton poznala še iz Indiane.

Mala rodbina ni še niti prav poobedovala, ko se je pred hišo zaslizalo konjsko pektanje, nakar je skočila k oknu Adela, da pogleda, kdo se je ustavil pred njihovo hišo.

— Mr. Hawes! Hm, kdo bi si mislil!

— In kdo je ta Mr. Hawes? — je vprašal sodnik Dayton, — tega pa res še ni bilo tu. Ker se zdi, da ti tega žentlemana dobro poznaš, velja morda ta obisk tebi.

— To je prav lahko mogoče, — je rekla Adela prostodušno. — Njegova žena je bila moja najboljša prijateljica, Sicer pa jo moraš poznati, Hedvika — Marijo Morris — hčerko starega, bogatega Morrisa. Rada bi pa vedela, kaj ga je privelo v Arkansas. Mislim, da je že davno v Louisiani, na svoji plantazi.

— Nu, tukaj prihaja in ti bo to uganko sam rešil, — je rekel Dayton. In res se je takoj nato zaslizalo lahne, elastične korake, v naslednjem trenutku se je začelo trkanje na vrata, in ne da bi čakal poziva, naj vstopi, katerega smo že zjutraj videli v nižavi ob Mississippiju, seveda pod popolnoma drugačnim imenom.

— Miss Adela, — je vzkliknil ter stopil naglo proti deklici in ji prožil roko, — zelo me veseli, da vas vidim tako zadovoljno in zdravo. Gotovo imam čast, videti tukaj pred seboj Mr. in Mrs. Dayton?

Sodnik in njegova žena sta se priklonila in Dayton je dejal: — Naša mala prijateljica tu vas je že prej spoznala — Mr. Hawes, če se ne motim? V vas je spoznala svojega starega prijatelja in znanca.

— Potemtakem je to priporočilno pismo popolnoma odveč, — je rekel mladi slepar, z lahkim poklonom napram mladi dami. — Pismo je od Mr. Porrela, sedanjega državnega pravdnika v Sinkville, ki je bil tako prijazen, da vam po meni pošilja pozdrave ter vam obenem sporoča o obstoju tako malovažne osebe kakor je moja.

— Ah, od Porrela? Ali ste ga v zadnjem času videli? — je vprašal sodnik. — Pred nekaj tedni je postal državni pravdnik in zavzema zdaj odlično in dobro plačano pozicijo.

— In kako gre Mrs. Hawes, gospod? Kaj dela Marija in kje čati — ga je prekinila Adela. — Saj nam ne poveste niti besede o njej in njenih starih. Mislim, da ste že na svoji plantazi v Louisiani.

— Ali bi bil v tem slučaju že lahko tukaj? — je vprašal Sander. — Ne, plantaze v Louisiani nismo kupili, kajti v Memphisu, kjer smo k sreči ostali en dan, smo slišali toliko slabega o oni pokrajini, da smo sklenili raje pustiti ono malenkostno vsoto, ki smo jo dali kot aro ali na roko, kakor pa da bi ves naš denar vložili v ničvredno zemljišče. Nato smo čuli o prodaji neke plantaze v Sinkville, v državi Mississippi, odpeljali se tja ter se še isti teden zedinili glede kupne cene.

— Torej je Marija zdaj pri Sinkville? — je vzkliknila Adela. — Ah, to je dobro! Saj to je komaj šest milj od Helene. V naslednjih dneh jo prav gotovo obiščem.

— Saj da vas prav tega prosim, to je pravzaprav vzrok mojega prihoda, — je rekel Sander. — Toda v tem slučaju se morate pripraviti na nekoliko daljše bivanje tam, tajti tako brž vas Marija ne izpusti. Meni je celo naročeno, naj vas takoj pripeljem seboj, če le na svetu mogoče. Na oni strani Mississippija stoji moj voz, in s ko njem sem prišel sem samo zato, ker nisem natančno vedel, da-li vas dobim v Heleni ali v njeni bližini.

— Hm, kako bo pa potem z vašim obiskom pri Liveleyevih? — je vprašal Mr. Dayton. — Koncem konce boste morali ta obisk celo odložiti.

— Ne, to je nemogoče, — je rekla Mrs. Dayton. — Šele sinoči smo mlademu Liveleyju za gotovo obljubili, da danes pride-mo. Mrs. Liveley je gotovo vse mogoče stvari pripravila za nas in ne bilo bi lepo, če bi jo razočarali. Kako pa, če bi nas Mr. Hawes spremlj tja? Na ta način bi Adela lahko takoj jutri zarana odšla z vami, in sicer kar od Liveleyjevih.

— S tem ste mi storili veliko veselje, — je rekel Sander. — Sicer me čakajo doma razni nujni opravki, toda naj me oče nadomestuje še za en dan. Poleg tega pa sem si že davno želel spoznati sodnika, gospoda Daytona, o katerem sem čul že toliko lepega in dobrega.

— V tem slučaju mi je tem bolj žal, — je odvrnil Dayton, — da se ne bom mogel veseliti vaše družbe, kajti nujni opravki mi ne dovolijo, da bi zapustil Heleno. Vendar pa upam, da se v kratkem zopet vidiva, in takrat za dlje časa. Ampak tukaj prihajajo konji, — se je mamoma prekinil. — Nu, Mr. Hawes, vidite, zdaj boste takoj prevzeli vlogo viteza in pokrovitelja.

— Ponosen sem na zaupanje, ki ga že po tako kratkem znanstvu stavite vame, — je rekel Sander. — Samo nekaj me skrbi: pot k Liveleyjevim mi je neznana — ne vem —

— Pot vam bom že jaz pokazala, — je naglo odgovorila Adela ter zardela.

(Dalje sledi.)

PO NEDOLŽNEM OBSOJENA MAČKA

(Nadaljevanje iz 2. strani)

no javi, da si videl, kako je sosedova mačka ukradla meso in si jo na lastne oči videl, ko se je

masnila z njim na sosedovem vrtnu. Pri tem moraš napraviti tak obraz, kot bi ti doma oče umrl, ali vsaj stric in boš videl, da se bo vse srečno izteklo."

K temu mojemu predlogu so pritegnili še drugi in nazadnje smo kuharja prepričali, da bi bil smrtni greh, če ne bi izrabili lepe prilike in imeli enkrat fino kosilo na cesarsko kraljeve oficirske stroške.

Vsi skupaj se podamo v častniško kuhinjo in kmalu je zadisalo po vsem Srednjem po ocvrti čebuli in steaku, ki je evrel na ognjišču. V gostilni smo vzeli na kredit liter pivavca in imeli smo tako kosilo, kot še nikdar poprej. Po kosilu smo se pa udali v božjo voljo in čakali na "kabalecnah" nadaljnih dogodkov, ki bodo sledili.

Zvečer se je vrnila stotinja vsa zmučena domov, kjer jih je že čakala dobra večerja. Jaz sem sedel v pisarni in bil strašno zamišljen z zapiski dnevnih dohodkov in stroškov, ko pri-benti v pisarno poročnik Majerič, ki je tako lepo kled, da sem se čudil, da ima nemški jezik toliko raznih izrazov. Med kletvice je vpletal vse hudiče, pse in mačke in vse kuharje tega sveta in sploh razsajal po pisarni, kot bi ga bil cesar degradiral za frajtarja ali za tamborja.

Ker je bil poročnik drugače fejs fant, sem se toliko predznil, da sem ga pokorno vprašal, kaj da je, nakar mi je pojasnil, da mu je en hudič od mačke pojedel steak in da morajo oficirji srebat čisto navadno juho.

"Ampak naj le počaka," je končno dodal, "takoj jutri zjutraj jo ustrelim!" S temi besedami zaloputne vrata za seboj, jaz pa sem se v pest smejal in strašno dobro se mi je zdelo, da smo slavno gospodo enkrat tako potegnili.

Drugo jutro pa že vidim poročnika, ki sedi na vrtu z malo flobertovko v roki in oprezuje za mačko. Uboga mačka se mi je smilila, ki bo morala, zdajle dati življenje za našo požrešnost, ampak kar je, je, treba je bilo držati jezik za zobmi. Kmalu zaslišim iz vrta pritajen pok in takoj sem vedel, da se je izvršila smrtna obsodba nad nedolžno mačko.

Ampak s tem krvava drama še ni bila končana. Treba je poročniku še eno zaigrati, da bo vedel streljati nedolžno žival. Popoldne dobim na vasi kmeta, ki je lastoval tisto mačko, pa mu rečem:

"Oče, naš lajtnant je vašo mačko ustrelil. Ali boste kar tako pustili, da bodo ti oficirji streljali vaše živali? Prihodnjic pa vam bo ustrelil morda kravo ali tele. Odškodnino zahtevajte in recite, da bi ne dali tiste mačke niti za sto kron. Kar k meni v pisarno pridite, drugo bom pa jaz napravil."

Kmet pride k meni v pisarno in tam spišem raport, da kmet zahteva za ubito mačko dvajset kron. In da ne bo kake pomo-te, izročim tisti raport našemu stotniku, ki je rekel, da poročnik ni storil prav, da je mačko ustrelil in da bo plačal odškodnino. In res, stotnik kar na kratko prime poročnika in zahteva od njega tistih dvajset kron in poročnik jih da stotniku s kislim obrazom. In česa ni vsega potem poročnik rekel o kmetih in o mačkah!

Zvečer sem pa povabil kmeta, ki je izgubil mačko, v gostilno, da mu izplačam tistih dvajset kron. Povedal sem vso stvar tudi tistim, ki so bili سازونiki pri steaku in možak nam je dal za pijačo, da je kar od mize teklo. Ker smo bili vsi enako deležni steaka in tudi izkupička za

mačko, smo bili vsi enako krivi, toraj se ni bilo bati, da bi bil kateri izdajalec med nami.

Kadar sem pozneje srečal častniškega kuharja, sem ga vedno vprašal: "Ti, kedaj bo-mo zopet steak cvrli?" "Tiho hodi pa vesel, da se je vse tako srečno končalo," je rekel.

V Detroitu se je pojavil pred nekaj dnevi jastreb, ki je neusmiljeno moril udomačene golobe. Ljudje so bili tako razljučeni nad to ptico roparico, da so poklicali na pomoč policijo, ki je dobila povelje, naj ptica ustrelj. Toda policija ga je zastoj lovila, posrečilo pa se je nekemu časnikarskemu poročevalcu, da je ptica fotografiral, ko je čakal na golobe.

Tako bo izgledalo največje poštno poslopje na svetu, ki ga bodo pričeli graditi v Chicagu. Poslopje bo dogotovljeno in izročeno prometu v enem letu in pol. Poslopje bo stalo 21 milijonov dolarjev.

Stanley

STANLEY

(1981) LEE W. STANLEY

CENTRAL PRESS

1-31-31